

Fyrsta grisjun og skógarnyttjar

SKÓGREKT
RIKISINS

NORDURLANDSSKÓGAR

Helstu markmið með fyrstu grisjun

- Fjarlægja slök tré til að gefa betri trjám rými til vaxtar
- Fá náttúrulega uppkvistun áður en grisjað er
- Viðhalda jöfnum þvermálsvexti bestu trjáanna
- Takmarka kostnað við grisjunina
- Búa í haginn fyrir grisjun með stórvirkum vélum næst þegar grisjað verður
- Skapa beitiland

SKÓGREKT
RIKISINS

NORDURLANDSSKÓGAR

Ljóselskar og skuggþolnar tegundir

•Ljóselskar tegundir:

- Lerki
- Stafafura

•Skuggþolnar tegundir:

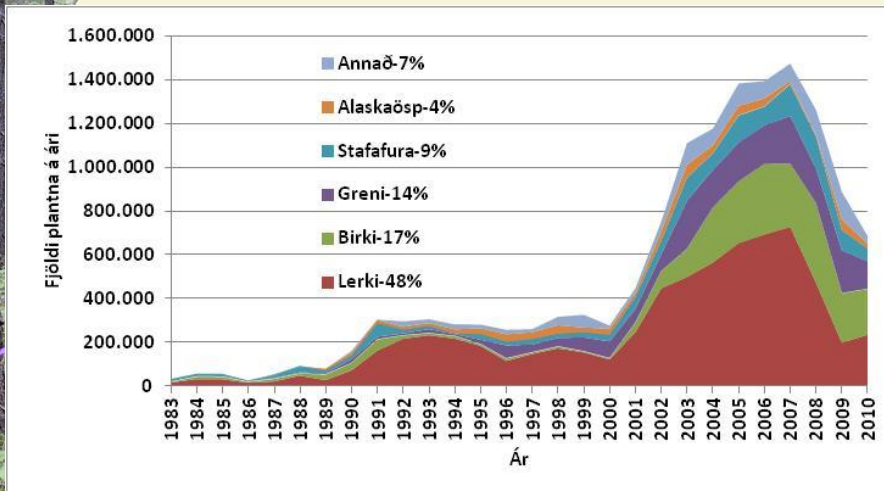
- Ýmsar grenitegundir

Tímasetning og viðarnýting í fyrstu grisjun ræðst m.a. af:

- Trjátegund og gróðursetningarári/aldri
- Upphafspéttleika
- Vaxtarhraða
- Timburgæðum
- Stærð og aðgengi svæðis
- Nýtingarhugmyndir
- Kostnaður miðað við tekjur

Gróðursetningar á bújörðum á Norðurlandi 1983-2010

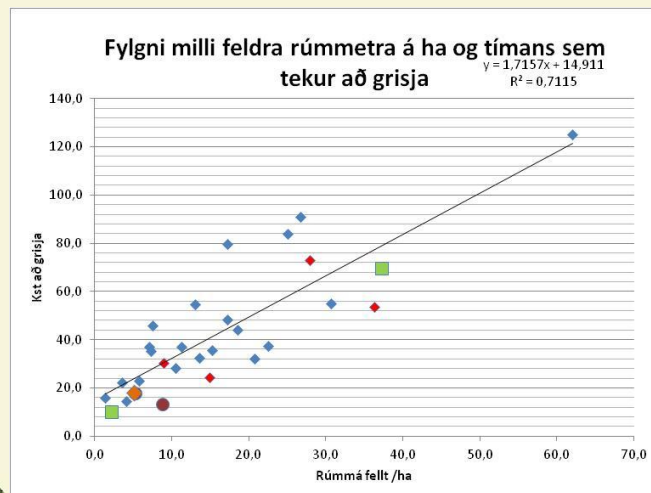

SKÓGREKT
RIKISINS

NORÐURLANDSSKÓGAR

Tímamælingar við grisjun

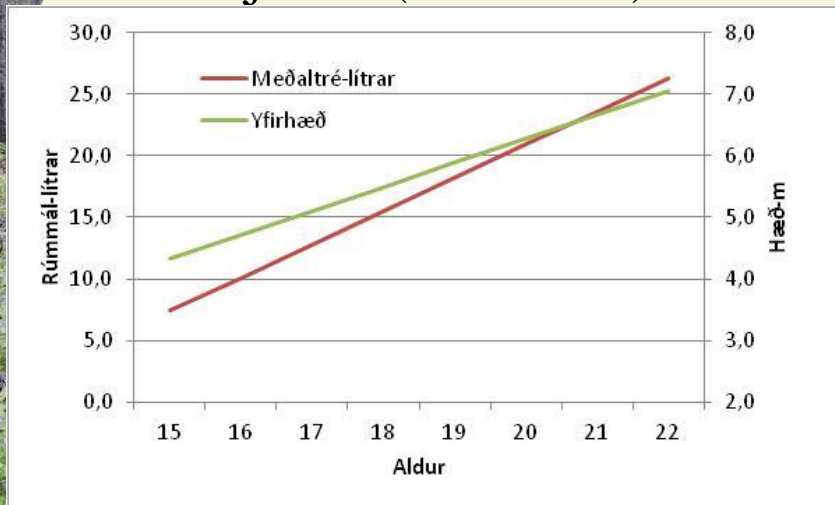
- Reitirnir eru á aldursbilinu 15-22 ára.

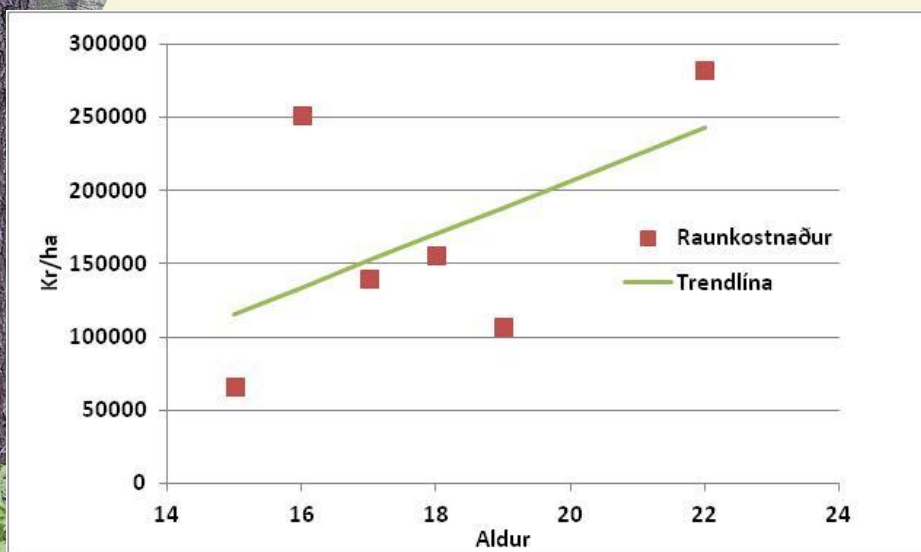
SKÓGREKT
RIKISINS

NORÐURLANDSSKÓGAR

Þróun hæðar og meðalrúmmáls trjáanna (15-22 ára)

Þróun kostnaðar

Fyrsta grisjun

- Farið verður inn við 17-20 ára aldur eða við hæð 5-7 metrar.
- Grisjað verður frá 2000-4000 tré til 1200-1500 tré á hektara.
- Notuð er keðjusög.
- Grisjun til að auka gæði í eftirstandandi skógi
- Nýta það sem hentar hverju sinni

Afurðir til skoðunar

- Girðingastaurar
- Veggflísar
- Eldiviður
- Spænik í undirburð
- Elkem

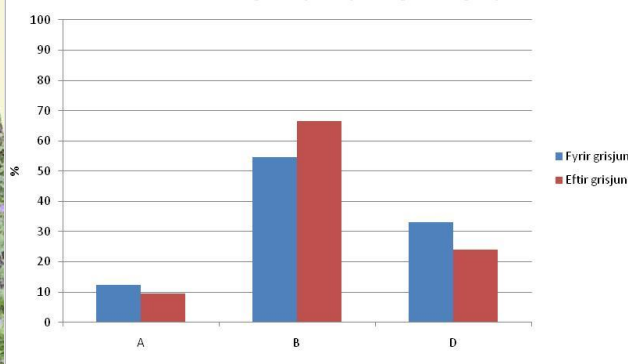
Típískur lerkiskógur

Vaxtarlag trjáanna

- A tré. Bein tré, einn stofn upp í topp. Líkleg til að verða trén sem standa til lokahöggs.
- B tré. A.m.k. neðstu 2m nokkuð beinir og því nothæf í girðingastaura
- D tré. Tréð er það bogið að það er ónothæft í girðingastaur

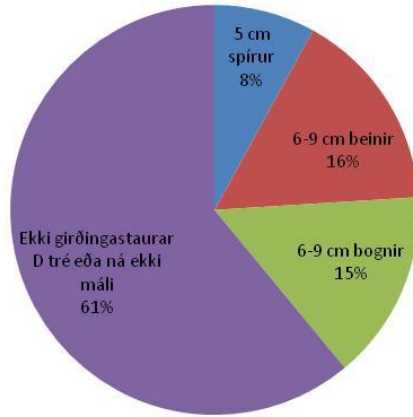
Hlutfall A, B og D trjáa fyrir og eftir grisjun

A, B og D trén verða svona stauraefni

Hversu hátt hlutfall verður að girðingastaurum

- Sem þýðir að ef feld eru 1000 tré í grisjun verða um 400 að girðingastaurum en aðeins 160 að fyrsta flokks staurum

•Efnahagurinn

Meðaltal út úr þremur reitum Grisjun og girðingastaura vinnsla um haust 2010 Allar tölur miða við einn hektara Einingaverð eru skáldskapur

Tegund	Rússalerki		Fyrir Grisjun	Eftir Grisjun			
Fjöldi trjáa á hektara			3.300	1.300			
Meðal tréð lítrar			16	20			
Gæði trjáa							
Bein upp í topp	A %		12	9			
Nothæf í girðingastaur (minnst 2 metra beinir)	B %		55	67			
Skök og snúin. Ónothæf í staura	D %		33	24			
					Tré/ha	Klst.	Kr/ eining
Feld tré/ha			2.000				
Reiknaður fjöldi staura á ha (5-9 cm BHD og engin D tré)			700				
Grannir staurar 5cm (fóru ekki í gegnum vél)			180	200			36.000
Hlykkjötir staurar			245	300			73.500
Beinir staurar.			345	400			138.000
Fjöldi girðingastaura samtals			770				
			Grisjun	52	4.057	210.964	
			Ná í staura	18	2.000	36.000	
			Vinna staura	21	8.000	168.000	
						414.964	247.500
	Kr/staurin						
Vegna grisjunar	274						
vegna útdráttar	47						
Vegna stauravinnslu	218						
Staurin kostar samtals	539						

Viðarskífur

- Notar 42 cm viðarbúta (6-12 cm sverleika)
- 2 m (10-12 cm staur) gefur 1 m² af klæðningu með 50% skörun
- Vélin afkastar við góð skilyrði um 15 m²/klst.
- Vélin kostaði um 4 millj. fyrir hrun, komin til landsins
- Hentar sem klæðning bæði úti og inn
- Vörn gegn fúa felst í að skífurnar eru þunnar og þorna hratt t.d. eftir rigningu (2-12 mm)
- Guðmundur telur lerki henta sérstaklega vel

Viðarskífur

Viðarskífur

Veggflísar

- Nýtir staura sverari en 6 cm
- 9,9 m³ ha (590 stk)
- Söluverð klæðningar 2500 kr/m²
- Söluverðmæti pr. ha skógar kr. 1.475.000
- Söluverðmæti pr. m³ timburs kr. 148.690

Eldiviður til heimilisnota

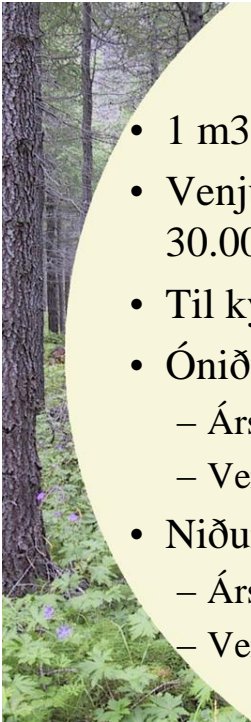
- Allur viður er nothæfur sem eldiviður
- Eldiviður er oft aukaafurð við timburvinnslu
- Þarf að þurrka vel til að hámarka orkunýtingu
- Sérstakar vélar ætlaðar til eldiviðarvinnslu
- Góðir lurkabrennarar með vantstönkum forsenda góðrar virkni.
- Vatnsöfnakerfi, skorsteinn og stór kjallari

Lurkabrennari og vatnsgeymar

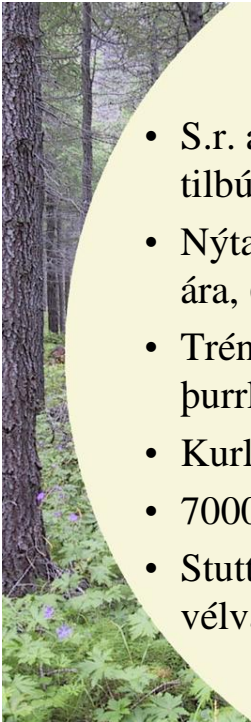
- Kveikt upp einu sinni á sólahring, bætt á einu sinni.

Hagkvæmni eldiviðar

- 1 m³ gefur orku sem nemur 2040 kWh
- Venjulegt heimili notar í upphitun um 30.000 kWh/ári
- Til kyndingar þarf um 15 m³ á ári
- Óniðurgreitt kostar kWh um 17 kr
 - Árssparnaður um 510.000 kr
 - Verðmæti m³ er 34.680 kr
- Niðurgreitt kostar kWh um 7 kr
 - Árssparnaður um 214.200 kr
 - Verðmæti m³ er 14.280 kr

Eldiviður - kyndistöð

- S.r. á Hallormsstað skilar í kyndistöðina tilbúnu þurru kurli
- Nýta lerkiskóg sem er í eldri kantinum (25 ára, 60- 70 m³).
- Trén felld með vél og staflað með greinum til þurrkunar
- Kurlað í heilu lagi
- 7000 kr / m³ miðað við fast efni
- Stuttur flutningur, verulegt magn og hentug vélvæðing

Eldiviður - kyndistöð

Kurl til Elkem

- Afhent sem kurl á Gundartanga
- Allt timburefni nýtanlegt
- Verð á m³ er 15.000 kr
- Seljandi sér um flutning og kurlun
- Hagkvæmni ræðst af flutningskostnaði, stærðarhagkvæmni

Spænisframleiðsla - Skógarvinnslan

- Undirburður fyrir búpening
- Þarf vel kvistað timbur
- Greiðir 8.500 kr/m³ við veg m.v. Haukadal
- Kaupandi kostar flutning til R.vík.
- Stafafura og greni hentugt, ekki lerki
- Verðmæti lokaafurðar 35.000 kr/m³
- Stofnkostnaður vélar: 40 milljónir
- Framleiðsla 3 tonn af spæni á dag

Spænisframleiðsla - Skógarvinnslan

Samanburður - kurl og spæninir

	Kyndistöð-Hallormsst. Kurl	Elkem Kurl	Skógarvinnslan Spæninir
Verð til bónda	7000 kr/m3 fast	15000 kr/m3 fast	8500 kr/m3 fast
Afhending	Hallormsstaður	Grundartangi	Við skógarkant
Afhent sem	Kurl	Kurl	Timbur

- Nýtir allt hráefni
- Lágt hráfnisverð
- Dýr flutningur
- Þarf stærðarhagkvæmni
- 2. grisjun eða sein 1. grisjun

Samanburður-smáviður

	Staurar	Veggflísar	Eldiviður- óniðurgr. rafm.	Eldiviður- niðurgr. rafm.
Hráefnisframboð m3	32	32	32	32
Nýting %	39%	31%	100%	100%
Nýtanlegt magn m3	12,48	9,92	32	0,32
Einingaverð	200-400 kr/stk.	2500 kr/m2	17 kr/kWh	7 kr/kWh
Brúttótekjur lokaafurð	247.500	1.475.000	1.109.760	456.960
Brúttótekjur pr. m3	19.832	148.690	34.680	14.280
Kostnaður við grisjun	210.964	210.964	210.964	210.964
Kostnaður við útdrátt	36.000	28.615	92.307	92.307
Fjöldi tíma við vinnslu	21	64	45	45
Kr/klst.	8.000	8.000	8.000	8.000
Kostnaður við vinnslu	168.000	512.000	360.000	360.000
Afgangur með grisjunarkostnaði	-167.464	723.421	446.489	-206.311
Afgangur án grisjunarkostnaðar	43.500	934.385	657.453	4.653
Fjárfesting í vél	1.200.000	4.000.000	1.200.000	1.200.000

GAR

EKKI GERA EKKI NEITT

